

Abonnement pour un an

250 piastres

Adresse:

Idjtihad Constantinople

Téléph: St. 865

XIX me ANNÉE

1 Oct. : 1923 — No. 158

اجتهاد

حياتی، فلسفی، اجتماعی فکر غزته سی

أبوئمان: سنه لکي [٢٤٠٠]

داخل ایچون ٢ خارج ایچون

٢ بیق لیرادره

اداره خانه سی

جفال اوغلانده « اجتهاد نهوی »

تلفون: استانبول ٨٦٥

«اون طقوزنجی سنه تأسیسیه»

نومرو ١٥٨، ١ تشرین اول ١٩٢٣

کوزل ترجمه سی اولسه کرک .

قادرین - قیزلرک هیئت اجتماعیه ده کی حالری درجه لری ،
آنارک طائفه ده کی اهمیتلری اعتبارلری فصل ونه قدر
اولورسه ، ملئک ملئر آره سنده کی اعتبار واهمیتی ده اوله
واوقدر اولور .

« اللجنة تحت اقدام الامهات . »

یعنی : ملئک سعادت قی آنارک محترم کیله بیوکل کیله اولور .

ناثلی : قایا نوری

محاضرات زراعیه

— ۴ —

کیرچسزلک

بوندن اولکی محاضرانده ، اورمانلرکز نه ایچون
کسیلدیکنی ، چالیلقلرک نه مقصدله آچیلوب تارلا حالنه
کتیرلدیکنی سویله مش و بو یوزدن کورولن فناقلری ده
آکلاتمش ایدک . بو ایضاحندن آکلاشیلیوردی ، که
مملکتتمز ایچون بویوک برثروت اولان اوکوزهل اورمانلر ،
سنه دن سنه یه قوتدن دوشن وبره اوچ ویا دورتدن زیاده
بوغدای و آربا یتشدیرمه ین تارلالرک برینه داها فیاض
ومنبت برتوپراق بولایلمک مقصدیله کسیلوب آچیلمش
ایدی . ایلک سنه لر آبی وچوق حاصلات ویرن آچالار ،
آرادن آزچوق بر زمان کچدکن صوکر قوتدن دوشویور
وینه اورمانلری کسوب آتمایه مجبوریت کوریلیوردی .
طاغ صیرتیلرنده ویا ماجلرده کی چالی لقلر دخی فرونلره
وکیچ او جاقلرینه محروقات یتشدیرمکدن زیاده بوغدای
ویا آربا املک ایچون آچیلمشدی . بونک نتیجه سی ده
اورمانلرک وچالیلقلرک اورتادن قالماسی اولدی و میدانده
واسع و فقط قوتسز طوپراقلردن باشقا برشی قالمادی .
آغاچلرک آزالماسندن ایلری کلن فناقلری ده کوردک .
حال بوکه علمی بر زراعتک تطبیق ایدلیدی مملکتلرده
قوتلی طوپراق بولا بیلیمک ایچون اورمانلری کسمه یه
لزوم کورمزله و بزم برلر مزده یاییلیدی کبی ، تارلالری
دیکنلیرمک و حاصلاتک آلوب کو توردیکی قوتلری کویا

اطاده ایتمک فکریله ، برسنه ا کوب ایرته سی سنه آچیق
ناداس حالنده بر اقاقلر . طوپراقلرک قوتلری اسراف
ایتمک و بوتون تارلالری یازلق و قیشلق مزروعات ایله
ا کوب بوش بر اقامق یوللری بیلیرلر . زراعتده ا ک از
یردن ا ک چوق حاصلات آلمق و دیگر طرفدن ده طوپراقلرک
قوتلری ضایع ایتمک اصولنه - زراعت مشاوره - ویا
- مناوبه زراعت - تعیر ایدیلر ، که علمک و صنایمک
ایلریله مش اولدینی مملکتلره مخصوص اولان بو طرز
زراعتدن داها صوکر بحث اید ، جکز ...

آنادولینک ، شیمدیکی قوسنک بش اون مثلثی رفاه
و سعادتله کچیرمه یه کافی اولان بو واسع طوپراقلرنده ،
حاصلاتک بویله بره دورت بش درجه سنده قالماسی
وطوپراقلردن آلان و ارداتک مصارف طایه و معتاده یه
بیله آلویرمه یه چک قادار آزالماسی سیبیلری بر بر
سویله یه جکز و بودردک علاجلری ده آکلاداجقز . بو
مقاله مزده سفالت زراعیه مرکز ا ک مهم بر طامی اولان
« کیرچسزلک » دن بحث ایدیه جکز . علمی اصول زراعیه یی
اوکر نه مش و علم کیمیای زراعی اوقومامش اولان بر
آدام کیرچک طوپراقلره نه فائده سی اولایله جکنی و بزم
مملکتلر مرکز طوپراقلرنده کیرچک آزالمش اولماسندن
طولایی حاصلاتک مقدارچه و جفسجه نه ایچون ا کسیلوب
فنا لشدیغی بیله مش . بز ، بونی ده آکلاتمایه چالیشاجقز .
بر طوپراقده کیرچک آز ویا چوق اولدیغی بیلیمک ایچون
غایت ساده بر اصول واردر : بر بارداغه ویا طوپراق بر
قاب تارلادن بر آز طوپراق آلوب قویکز و بونک اوزرینه
بر آز تیز آب ویا طوز روحی دوککز . بو مایع کیرچه
تصادف ایتدیکی زمان قاینایوب اینجه بردومان جبقاریر .
کیرچدن طاری اولان بر طوپراقده بویله برشی کورومز .
هر کس بو طرزده ، معاینه ایتمک ایسته دیکی بر طوپراقده
نه قادار کیرچ بولوندیغی قولایجه آکلایا بیلیر . کیرچک
مقدارینی بیلیریمک ایچون فنی اصوللر و آلتلر واردر .
بریرک آز ویا چوق کیرچی حاوی اولماسی ، صولرک و هوانک
تأثیرلرله پارچالانوب ضرور زمانله طوپراغه انقلاب ایدن
قیالرک و طاشلرک مرکبات کیمیایه لری آراسنده کی مقدارینه

قابعدر شوقدر که بونک بر قسمی هر سنه او طوپراغه اکیلان
 او تله کچر و هر حاصلات قالدیرلد قجه طوپراقدی کی کیرجک
 مقداری ده آزالیر و بزم عملکرد مزده اولدینی کی طوپراقلره
 آرا صیرا کیرج ویرله یه جک اولورسه ، نهایت بوندن اثر
 قالماز . کیمیای زراعی علمی بزه بیلدیریور ، که بوتون
 یر یوزنده کوردیکمز و سوروب ا کدیکمز تارلار ،
 قایلرک اوقالوب توز حالتی کله سندن میدان چیمشدیر .
 او حالده کیرجی ، ده میری حاوی اولان قایلرک آریمه سندن
 کیره جلی و یاده میرلی بر طوپراق وجوده کلیر و بونک ایچون
 بریرک طوپراغنده دها زیاد کیرج اولدینی حالده دیکر
 بر یرده زیاد مقداره ده میر بولونور . کیرج ، بیاض
 رنگلی و یا قیچی بر جسمدر ، کیمیاده « قالسیوم » دینان
 بر معدنک مولدالموضه ایله برلشمه سندن حاصل اولور .
 کیرجی فرونلرده یاقیلان کیرج طاشلرندن چیقارلر .
 آجیق هواده کیرج آریوب توز حالتی کلیر . صنایعده
 کیرجک نره لده قوللانیلدینی هر کس بیلیر . زراعتده ده
 طوپراقلری آیشلشدیرمک و قوتلرینی آرتیرمق ایچون
 قوللانیلیر . کیرجک برله شوب بر طاقم « أملاح » یعنی
 طوزلر وجوده کتیردیکی « حامض لر واردر . بونلردن
 « فحمیت کلس » ، « فوسفوریت کلس » ، « آزوتیت
 کلس » ، « کبریتیت کلس » کی زراعتده کیمبوی کوبره
 اولارق قوللانیلان ماده لر صایا ییلیرز . « فلوریت کلس » ده
 بونلردن در .

ینه کیمیای زراعی علمنده کوریورز ، که بر توپراغک
 قوتی ، صافلادینی آزوت ، فوسفور ، پوتاس و کیرج
 کی بعض ماده لردن ایلری کلیر . اسکی زمانلرده بویله شیلر
 بیلنمه دیکی ایچون طوپراقلرک مرکباتنه اهمیت ویرلر
 واونلرک ، اوتلرک کوکلرینی طومقدن باشقا بر فائده سی
 اولایله جکی کیمسه نک حاطرینه کلزدی . نهایت مختلف
 اوتلر کیمیا خانه لرده تحلیل ایدیلدکن و هر برنده نه کی
 شیلر اولدینی آکلاشیلدقن صوکر طوپراقلرکده تحلیله
 باشلانندی و آنجاق او زمان بوتون اوتلرک طوپراقلردن
 بو عناصری ، مختلف درجانه ، آلدینی کورولدی .
 بونلرک بعضلری ، یعنی آزوت ، فوسفور ، پوتاس و کیرج

منزوع و یا غیر منزوع بوتون اوتلرده بولنیوردی .
 اوتلرک بر قسمی ده بو ماده لرک بعضیلرینی دها چوق
 ودیکرلرینی دها آز آلییورلردی . او حالده ا ک قوتلی
 بر طوپراغک ، اوریاه ا کیله جک اوتلرک آرادینی عناصری
 ا ک زیاد حاوی اولان بر یر اولماسی طبیعی ایدی و بر
 طوپراغک قوتی ده بو صایدیغمز ماده لری دها آز و یاده
 زیاد مقدارلرده حاوی اولماسندن باشقا برشی دکلدی .
 بوندن صوکراده ، دها اول طوپراقلری تحلیل ایتک
 و ا کیله جک اوتلرک ایسته دیکی عناصرک نه نسبتده بولوندینی
 آ کلامق اصولی بولوندی و بونک نتیجه سی اولارق
 طوپراقلرده نقصان اولان ماده لری طبیعی و یا کیمیوی
 کوبره لرله تماملامق قولای اولدی . ایش بو درجه یی
 بولدقن صوکره ، ا سکیلرک یایدقلمی طرزده ، ناولاری
 دیکلندیرمک ایچون بر سنه ا کوب ایرته سی سنه بوش
 بر اقی کی فائده سز بر اعتیادن واز کیلدی : چونکه بر
 طوپراقدی ، ا کیله جک محصولک آرادینی عناصر بولوندقجه
 او طوپراقدن دها ا بی و چوق حاصلات آلیماسی طبیعی
 ایدی . دیکر طرفندن ده آ کلاشیلشمش ایدی ، که بر یر
 نه قادر اوزون مدت بوش بر اقیلا جق اولورسه اولسون ،
 مختلف حاصلاتک آلوب کورتوردیکی عناصری هوادن
 اویره اعاده ایتک قابل اولامازدی . یالکز بویله بریرک
 هوادن ، فورطونالرله و یا غمورلره بر آز آزوت آلا .
 بیلیمه سی ممکندر ؛ فقط بو آزوتدن ضرر و طاک استفاده
 اید بیلیمه سی بر طاقم افعال کیمیایه نک حصوله متوقفدر .
 شوقادار که ، سورولوب حالیه بر ایدقندن صوکر اوت
 کتیره ن بر نارلا ناداس یاییلوب ا کیله جک اولورسه ،
 بر آز دها ا بی حاصلات ویره ییلیر و بوقطه نظرندن بزه
 « دیکلنشمش » کی کلیر . حقیقت حالده اویرک قوتی آرتیران
 یوزنده چیقان و سورولوب ایشلندیکی زمان طوپراغه
 قاریشوب چوروین اوتلرک اتقاضیدر . کیمیای زراعی
 علمی بزه بو حقیقتلری او کرتدکن صوکر ، طوپراقلرکده کی
 نقصان عنصرلری تماملامق صورتیه ، تارلارک هر سنه
 منتظماً ا کیلمه سنه امکان کورولدی و آجیق ناداس ،
 یرینه « قابلی ناداس » اصولی قائم اولدی . آجیق ناداس

آکیزدن یعنی بوغداي و آردا کي بر محصولي بچوب قالدير .
دقدن صوکر ا سورولوب بوش بر اقلان تارلادر . «قاپلی ناداس» ده آکیزدن صوکر ا ایلک بهارده چاپالانه جق بر محصول اکیلن یردر . بویله فائده لی و علمی بر اصول زراعتک جاری اولدینی مملکتلرده طوبراقلرک قوتلری آزالماز و منبت بر تارلا بولا بیلیمک ایچون اورمانلری و جالیقلری آچایه لزوم قالماز . بالنسبه محدود بر یردن ، چوق و ائی حاصلات آلمق ممکن اولور . مصرفک و ایشک آزالماسنه مقابل طوبراغک وارداتی ده آرتار .

بزم ا کدی کمز او تارک طوبراقلردن ، آزوت ، فوسفور ، پوتاس و کیرج کي عناصری مختلف مقدارلرده آلدینی سویله مشدک . بوندن ده طوبراقلدن باشقا باشقا ماده لر آرایان و بونلردن برینی دیگرندن داها زیاده ایسته ین او تارک ، بر برینی متعاقب ا کیلمه سی سایه سنده طوبراقلرده کي عناصر غدائی و انباتیه نک برنسبتده آزالمایاجنی دوشونولدی ، که چفتجیلکده (تنويع زراعت) دینیلن اصول بودر . بونک فائده لری بک چوقدر : مثلاً ، بر طوبراغه آزوتدن چوق خوشلانان برشی ا کیلیدی زمان ، طوبراغک فوسفور ، پوتاس و کیرج کي عناصر غدائی سی آزالماز ، دیگر طرفدن ده آزوتک مقداری او طوبراقلده کافی درجه ده بولونمادینی حالده ، یالکیز بوماده یی داها قولای و داها آز مصرفله تماملامق ممکن اولور . بوندن صوکراده دیگر بر عنصردن خوشلانان محصولی ا کمک لازم کلیر ، که بو طرز طوبراقلرک قوتلری اسراف ایتمه مه یه بر طر طرفندن ده صورت دائمده ائی و چوق حاصلات آلمایه خدمت ایدر . زراعتده طوبراقلدن آلنان محصوللری - طوبراغی

کیرله تن - ویا - تمیزلرله - تعبیرلرله ایکی قسمه آیرمق اصولی واردر . بواصول ، هر نه قدار اسکی اهمیتی غائب ایتمش ایسه ده ، بزم مملکتلر هنر کي ، زراعتک هنوز ابتدائی بر حالده قالمش اولدینی یرلرده ، بواصولدن بحث ایتمکده آز چوق فائده واردر . طوبراغی کیرله تن بوغداي و آردا کي حبوباتدر . چونکه : بونلر بر طرفدن طوبراغک بویوک بر قوتی آیر و کوکلرینک آزلری چاپالانمادینی ایچون ، تارلاده بر چوق یابانی او تارک چیقوب بویومه سنه

سبب اولور . بویابانی او تارک یرلره دوشن تخم لری داها اوسته نک صوکر بهارنده و ایلک یاغمور لرله یشروب چیقار . بو او تارک ده طوبراقلری قوتدن دوشوردیکی هر کس بیلیر . ا کین تارلاسنده کورولان آیر یقلردن باشقا بورجا ، ده لیجه ، یابانی خردل ، کلینجک ، پاپاتیه . . کي او تارلردن تارلارله میل و نلرجه تخم دو کولور و طوبراقلده بوندن طولای کیرلش اولور . واقعا تخمی تمیزله مک ، یابانی او تارلری تخم باغلامادن اول قوباروب طوبراقلدی کي فائده لی اصوللر وارسه ده تارلاری آیریق وقاینش کي مضر او تارلردن قورتارمق قولای برایش دکلدیر . بوندن طولای ، چاپالانمه یه مساعد اولمایان حبوباته زراعتده «طوبراغی کیرله تن» صفی ویرلشدیر . دیگر طرفدن اکثریتله یازلق اکیلن وسنه ده بر قاچ دفعه چاپالاناز پانجار ، پانبوق ، کتن ، مصر و امثالی شیلرک ا کیلیدی یرلرده چیقان یابانی او تار چاپالره کسلیلر و تارلاده تمیز قالیر . بونک ایچون بونلرده «طوبراغی تمیزلر» تعبیر ایدیلیر . بو طرز تقسیمک بو صوکر زمانلرده بک چوق اهمیتی قالمامشدر : چونکه ، تخم ما کنه لرله و مساوی فاصله لرله اکیلن حبوباتک آزلرینی ، بوما کنه لره کچیریلن بجاقلره چاپالامق ممکندر و بوتامین ایدلر کدن صوکراده محصولاتی «طوبراقلری کیرله تن و تمیزلرین او تار» و صفلرله آیرمایه لزوم قالمامشدر . بزم سویله یه جکمز شودر : قاپالی ناداسده هم تارلادن استفاده ایدلش ، هم ده طوبراقل یابانی و مضر او تارلردن تمیزلرلش اولور . بوده «دیکنلر مره» کي فائده سز بر عادتک یرینه داها منفعتلی بر طرزی اقامه ایتمک دیمکدر . کیرجک طوبراقلده کي فائده لری سیویله یه بیلیمک ایچون ، بوکا تعلقی اولان مسئله لره انتقاله و بحثی اوزاتمایه مجبور اولدق . بوندن صوکر ا کي محاضره مزده ینه بویحه عودت ایده جکر .

مسیب مظم

مطبعه لر و مطبوعات حقنده [*]

عسکرلک طالعده طوبراقل نه ایسه فکر و تفکر
[*] مطبعه جیلر طرفندن نشری تعیم ایدلش و قومه قالمش اولان بر مجموعه ایچون یازیلشیدی .